

Buurtprofiel *Rancho*

Een beeld van de zone Rancho te Curaçao

KAMINDA SERU-WATERLOO

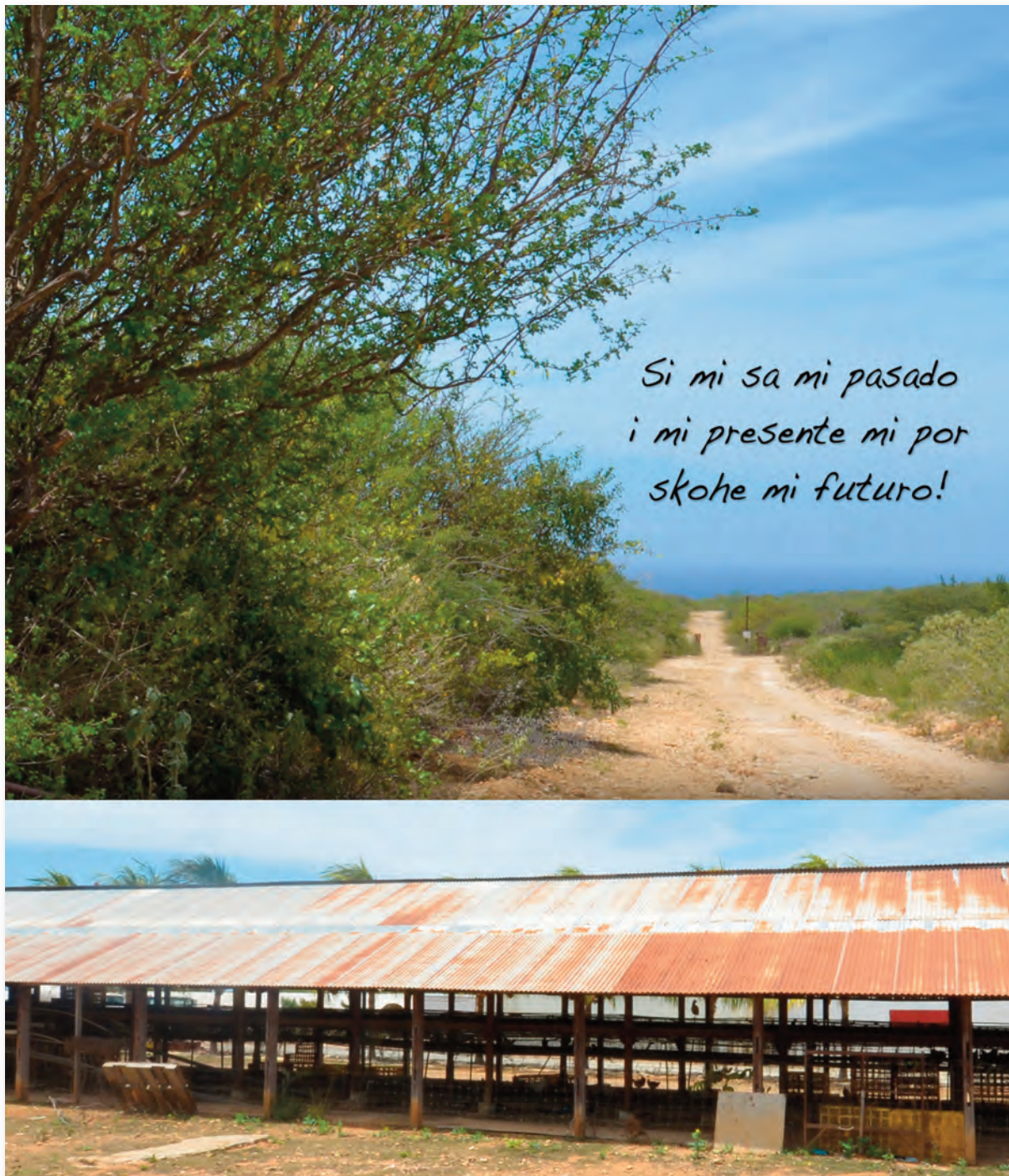

Buurtprofiel Rancho

Zone 19

Anno 2011

Een beeld van de zone Rancho te Curaçao

MINISTERIE VAN
**SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID
EN WELZIJN**

*Dit project is gefinancierd middels Nederlandse Ontwikkelingsgelden
beheerd door USONA.*

Voorwoord:

Het project buurtprofielen is een initiatief van het voormalig Sociaal Kennis Centrum. Het project is gestart als kwalitatief deelonderzoek van de buurtmonitor. Al tijdens de informatiebijeenkomsten met de wijkvertegenwoordigers is de behoefte gebleken om in de vorm van wijk- c.q. buurtprofielen een totaalbeeld van wijken vast te leggen. Buurtprofielen hebben als doel inzicht te bieden in het ontstaan van de wijken, de huidige situatie en het in kaart brengen van relevante ontwikkelingen.

Met de realisatie van buurtprofielen wil het Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn een bijdrage leveren aan een integrale wijkaanpak voor Curaçao. Door kennis over de wijken te genereren en op een toegankelijke manier te presenteren ontstaat meer kennis over de situatie in de wijken, kan beter ingespeeld worden op de daadwerkelijke behoeftes van de bewoners en kunnen gerichte acties ondernomen worden.

De buurtprofielen hebben als ondertitel meegekregen:

Si mi sa mi pasado i mi presente mi por skohe mi futuro!

Door het verleden te kennen en het heden in kaart te brengen kunnen we onze toekomst gericht bepalen.

Voor u ligt het buurtprofiel van de zone Rancho wij hopen dat een ieder die geïnteresseerd is in deze zone baat zal hebben bij dit document.

Inhoudsopgave:

Voorwoord

Inleiding

- 1. Geografische positionering**
- 2. Historie en cultuur**
- 3. Sociaal-economische en demografische kenmerken**
- 4. Participatie**
- 5. Sociaal Kapitaal**
- 6. Leefbaarheid**
- 7. Veiligheid**
- 8. Gezondheid**
- 9. Sociale kaart**
- 10. Wijkontwikkeling**

Bijlage 1: Profiel van zone Rancho

Bijlage 2: Geraadpleegde informanten

Bijlage 3: Literatuurlijst

Inleiding:

In een buurtprofiel worden objectieve en subjectieve data naast elkaar gezet en met elkaar in verbinding gebracht. Er worden bepaalde ontwikkelingen gesignaleerd en de beleving van deze ontwikkelingen worden verwoord aan de hand van de verhalen van de inwoners zelf.

Elk buurtprofiel begint met een geografische positionering. Daarin worden, aan de hand van de op Curaçao algemeen gangbare zone-indeling, de grenzen van de zones duidelijk weergegeven en wordt aangegeven welke wijken onderdeel van de betreffende zone uitmaken. Na de geografische positionering in hoofdstuk 1 volgt in hoofdstuk 2 een historische schets over het ontstaan van de wijken. In hoofdstuk 3 worden de sociaal-economische en demografische kenmerken op een rijtje gezet. Daarin wordt een situatieschets gegeven hoe de bevolkingsopbouw in de buurt er uit ziet en tevens de situatie ten aanzien van werk en inkomen.

Vervolgens wordt in de hoofdstukken 4 t/m 8 een nadere toelichting gegeven op de aspecten participatie, sociaal kapitaal, leefbaarheid, veiligheid en gezondheid. In hoofdstuk 9, sociale kaart, wordt weergegeven welke voorzieningen en organisaties er aanwezig zijn in de wijken. Tot slot is in hoofdstuk 10 aandacht voor belangrijke ontwikkelingen in de wijken, waarbij in ieder geval specifieke wensen en behoeftes van de bewoners worden meegenomen en aandacht wordt besteed aan de “helden” uit de buurt.

Elk buurtprofiel wordt afgesloten met een 3-tal bijlagen. In deze bijlagen wordt een cijfermatige samenvatting van het profiel van de zone weergegeven, wordt aangegeven welke personen een bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van het profiel en wordt een overzicht gegeven van relevante achtergrondliteratuur en aanvullende informatiebronnen.

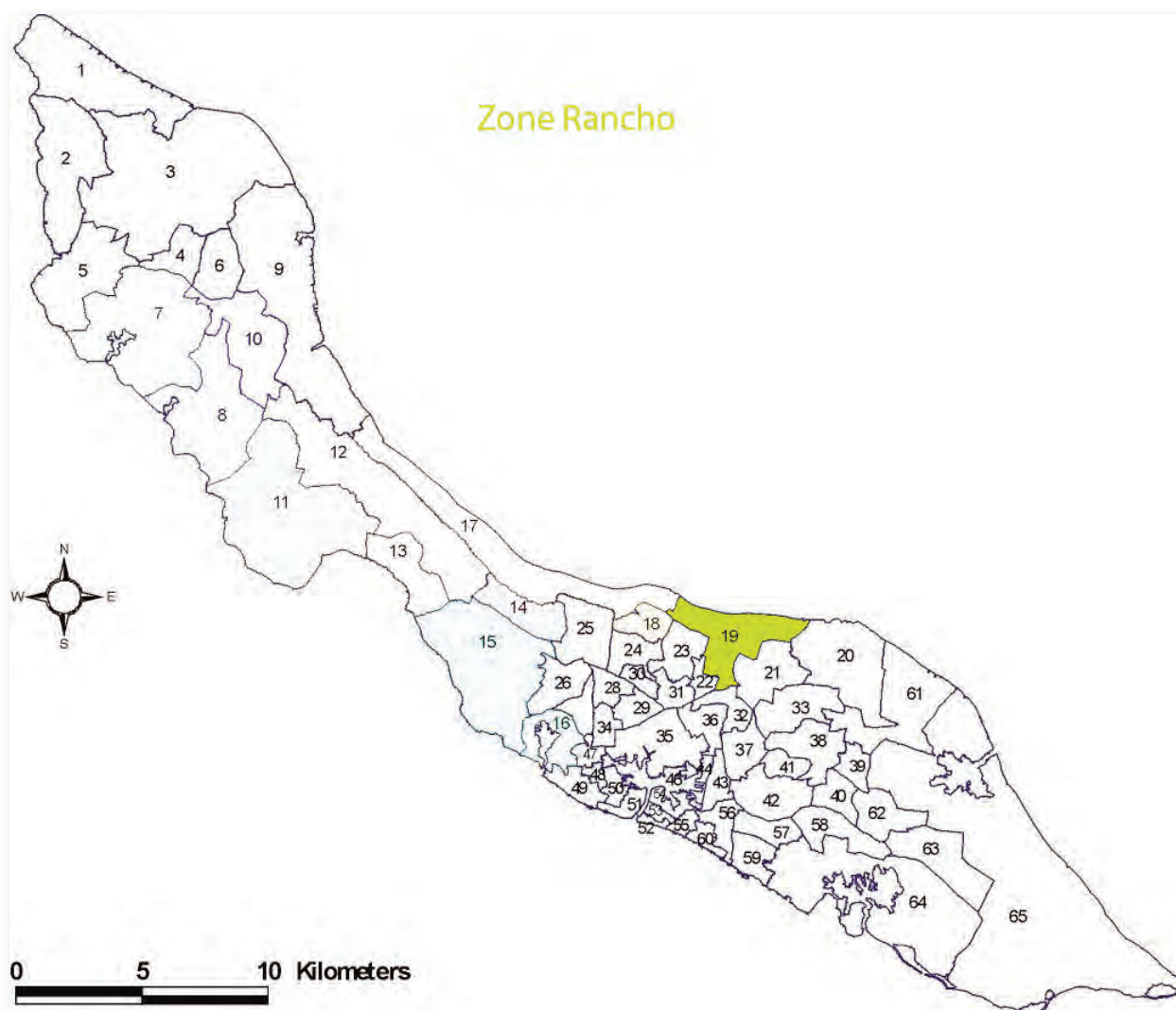

1. Geografische positionering van de zone Rancho

Buurt: Rancho

Zonegebied: 19

Code: 5003

De zone Rancho omvat zeven buurten: Waterloo, Onverwacht, Lijsje, Kunuku Grandi, Esperanza bij Waterloo, Rancho, Sosiegu bij Waterloo en vier voormalige plantages: Comfortabel, Noordkant, Tevredenheid, Zee & Landzicht.

In Waterloo zijn de volgende straten: Commandeursweg, Kaminda Seru Waterloo, Kaya Meiberg, Kaya Ser'i Kalki, Kaya Seru Anita, Kaya Seru Bartòl, Kaya Seru Bayan, Kaya Seru Blanku, Kaya Seru Brandaar, Kaya Seru Cabayé, Kaya Seru Cueba, Kaya Seru Dingu, Kaya Seru Djuku, Kaya Seru Gabilan, Kaya Seru Grasia, Kaya Seru Kosta, Kaya Seru Kristòf, Kaya Seru Largu, Kaya Seru Lucia, Kaya Seru Macamba, Kaya Seru Mahoc, Kaya Seru Malé, Kaya Seru Mateo, Kaya Seru Molina, Kaya Seru Nobo, Kaya Seru Pais, Kaya Seru Para Mira, Kaya Seru Pieter, Kaya Seru Pòpchi, Kaya Seru Rondo, Kaya Seru Sablica, Kaya Seru Spilon,

Kaya Seru Tinta, Kaya Seru Yuana, Kaya Seru Baha Só en Seru Mangasina.

In Onverwacht: Commandeursweg, Gosieweg en Mon Reposweg. In Lijsje: Gosieweg en Mon Reposweg. En in Kunuku Grandi: Bonamweg en Gosieweg.

In Esperanza bij Waterloo, Rancho en Sosiegu bij Waterloo zijn geen officiële straatnamen.

Woonwijk te Rancho

2. Historie en cultuur

Arawaken

Rancho staat bekend als één van de vindplaatsen van archeologische resten van de vroegere bewoners, de indianen van de Arawakenstam. Er zijn onder andere aardewerken potten gevonden, die gebruikt werden als waterkruiken, ook wel “tinashi” genoemd¹.

Kunuku en plantages

Een groot gedeelte van Rancho was “mondi”, onbebouwd en zeer schaars bewoond. Ook na de afschaffing van de slavernij in 1863 bleef het merendeel van de arme en vaak bezitsloze families wonen bij hun voormalige slavenhouders. Er waren twee plantages, één in Waterloo en één in Noordkant. Beide waren in bezit van een uit blanke Curaçaonaars bestaande familie, de familie de Windt. De familie de Windt had koeien en fokte ook geiten. Zij gedroegen zich hard en meedogenloos tegenover de arme bevolking. Sommigen van hen moesten, bij gebrek aan alternatieven noodgedwongen wel blijven werken op de plantages van de Windt. Het was in die tijd moeilijk om aan eten te komen. Arbeiders werden slecht betaald; het verhaal gaat dat de opbrengst van de eerste vier dagen werk in het geheel in de zakken van de familie de Windt verdween. Alleen de opbrengst van de vijfde dag mochten de werkers voor zichzelf houden.

Ingang Plantage Noordkant

¹Haviser, Jay (1999), African sites archaeology in the Caribbean; Jamaica

In een latere fase werd het halen en vervoeren van stenen de belangrijkste werkactiviteit, waar werkers een inkomen mee konden verdienen bij de familie de Windt. Allertei type stenen werden uitgegraven. De stenen werden gebruikt voor de bouw van de fundering van de weg bij de afdaling van Berg Altena richting Julianaplein. Vervolgens werden de verzamelde stenen gebruikt voor de uitvoering van werkzaamheden op het terrein van de olieraffinaderij van Shell NV gelegen aan het Schottegat. Voor het vervoeren van kerosineblikken vol met stenen kreeg elke werker 10 cent (“un depchi”) per vol blik als loon. De vrouwen kregen 60 cent betaald voor het dragen en vervoeren van tobben gevuld met water. Het water gingen ze halen bij Waterloo. De vrouwen droegen en vervoerden deze tobben op hun hoofd. Een sleutelfiguur uit de buurt vertelde dan een lid van de familie de Windt de vrouwen die water gingen halen vaak lastig vielen. Hij rukte de tobbes van hun hoofd af. Dat gebeurde ook als ze watapanaplanten vervoerden. Die haalden ze in de “mondi” en verkochten de vrouwen aan schoenmakers. Voor schoenmakers was in die tijd de watapanaplant interessant, vanwege zijn kleurstoffen. Die gebruikten ze om leer te kleuren en te poetsen.

De familie de Windt had een eigen drogisterij, Botika Americana. Een familielid was arts, hij gebruikte de watapanaplant als medicijn. De watapanaplant staat in de volksmond bekend dat het kanker zou kunnen genezen².

Prive begraafplaats Familie De Windt aan de Commandeursweg

Tweede Wereldoorlog

Curaçao heeft in de periode voorafgaande aan en tijdens de Tweede Wereldoorlog een behoorlijk grote rol vervuld. Het nieuws van de Duitse bezetting van Oostenrijk (1938) en Tsjechoslowakije (1939) spoorde de koloniale regering aan tot het zich voorbereiden op mogelijke oorlogshandelingen. Engelse troepen, de “King’s Shropshire Light Infantry” kwamen naar Curaçao en de Franse mariniers op Aruba werden in juli 1940 door de “The Queen’s Own Cameron Highlanders” afgelost. Op 11 februari 1942 kwamen de Amerikanen, drie dagen na hun komst vertrokken de Engelsen en Schotten. In afwisselende sterkte zijn de Noord Amerikanen op het eiland gebleven. In februari 1945 werden de zogenaamde “continental troops” vervangen door militaire eenheden uit Puerto Rico.

²Bron: interview met sleutelfiguur, mevr. Mercedes Michiel

In het gebied Zee & Landzicht, in de buurt van Rancho, werden drie barakken gebouwd. Deze barakken, gebouwd met betonblokken, bestaan nog steeds. Er werden ongeveer veertig schutters gehuisvest, militairen die afkomstig waren uit de Engelse Caribische eilanden. Later werden ook andere schutters uit Puerto Rico gehaald. In de buurt van Maria Maai is het Amerikanen Kamp gebouwd, het Kamp waar Amerikaanse militairen werden ondergebracht. In veel mindere mate waren er in dit kamp ook Curaçaoenaars en Nederlanders ondergebracht. In het gebied nabij Amerikanen Kamp werden grote zendmasten met een zendhuis neergezet. Vanaf de Marine Kazerne Suffisant en Amerikanen Kamp werd door middel van een hard fluitsignaal gecommuniceerd met de schutters die in de buurt van Rancho, in de Marine Kazerne van Suffisant, waren gelegerd³.

De bewoners in Rancho waren bang voor de buitenlandse schutters. Er was nauwelijks contact. Er was sprake van een gesegmenteerde maatschappij. Geen enkele bewoner van Rancho zou een relatie met een schutter hebben gehad. Uit Seru Fortuna zijn wel enkele gevallen bekend van vrouwen die kinderen kregen met Engelse schutters. Contact was ook lastig, er was een grote taalbarriere. Soms kwam een buitenlandse schutter aan het hek om iets te vragen. Hij maakte zich dan met gebarentaal verstaanbaar⁴.

“Chiké”

In Esperanza bij Waterloo naast “Sun Valley Car Wash” bevond zich vroeger een oude begraafplaats van de Rooms-Katholieke kerk. Op deze begraafplaats werden op een speciale plek babies begraven. Het betrof babies die te vroeg werden geboren en levenloos ter wereld kwamen⁵. Op de begraafplaats was nog een andere aparte plek, “chiké” genoemd. Letterlijk betekent het woord “Chiké” vuil en smerig. “Chiké”⁶ is kenmerkend voor rooms-katholieke begraafplaatsen, waar vroeger een apart stukje werd afgescheiden om mensen te begraven die, volgens de tradities van het Rooms-Katholieke geloof, in zonde hadden geleefd. De plek is allang niet meer in gebruik als begraafplaats, tegenwoordig staat er een woonhuis.

In Kas Chikitu, in de buurt van Kolebra Berde, was vroeger een openbare begraafplaats die volledig als “chiké” werd aangemerkt. Hier werden uitsluitend afvalligen van de katholieke kerk begraven. Ondanks dat hun identiteit bekend was, werden de in 1942 in koelen bloede vermoorde groep van 15 Chinezen, die staakten bij de Koninklijke Shell N.V., hier anoniem begraven, tussen de criminelen, zwervers, prostituees en ongelovigen⁷.

In de oorlogstijd waren de autoriteiten streng met het toepassen van de avondklok en andere veiligheidsmaatregelen. Na 5.00 uur ‘s avonds mocht niemand meer op straat vertoeven. De avondklok werd door de militaire politie gecontroleerd. Thuis mochten de mensen geen elektrische verlichting gebruiken, om toch licht te hebben maakten de mensen gebruik van lampen gemaakt van kerosineblikken en kaarsen. Met dikke en donkere gordijnen probeerde men te voorkomen dat licht naar buiten kon treden⁸.

³Hartog, Dr. Joh. (1961), Curaçao van kolonie tot autonomie, Deel II geschiedenis van de Nederlandse Antillen

⁴Bron: interview met sleutelfiguur, mevr. Mercedes Michiel

⁵Bron: interview met sleutelfiguur, mevr. Mercedes Michiel

⁶Joubert, Sidney (1991), Dikshonario Papiamentu - Hulandes

⁷Makdoembaks, NIzaar (2008), Goelag in de Indische Archipel; Joden en Stakers in 1942 staatsvijanden van bezet Koninkrijk der Nederlanden

⁸Bron: interview met sleutelfiguur, mevr. Mercedes Michiel

Bijzondere beroepen

Rancho stond bekend vanwege een aantal bijzondere beroepen die door inwoners van Rancho werden uitgeoefend. Zo waren er verloskundigen/vroedvrouwen, mensen die het wassen van lijken als hun beroep hadden en traditionele bakkers⁹.

Toko San Pedro

⁹Bron: interview met sleutelfiguur, mevr. Mercedes Michiel

3. Sociaal-economische en demografische kenmerken

Rancho is de afgelopen 20 jaar flink gegroeid. Het is qua oppervlakte, 7,87 vierkante kilometer, een kleine buurt, maar wel steeds dichter bevolkt geworden. In 1992 woonden er in Rancho 91 inwoners per vierkante kilometer, in 2001 is dit aantal gestegen tot 278 inwoners per vierkante kilometer. Gemiddeld kent Curaçao in 2001 een bevolkingsdichtheid van 302 inwoners per vierkante kilometer.

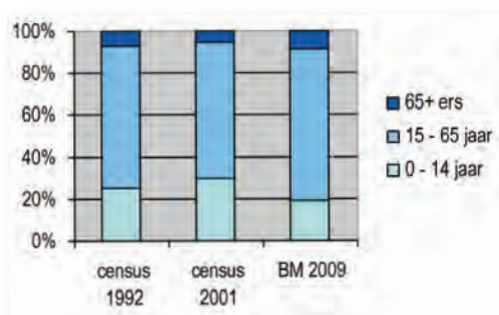
Aantal inwoners

Van alle wijken op Curaçao is in Rancho het aantal inwoners het hardst gegroeid in de periode 1992 tot 2001. Terwijl gemiddeld genomen sprake was van een daling van het aantal inwoners met bijna 10%, is in Rancho sprake van een groei van ruim 300%. In 1992 woonden in Rancho 718 personen, in 2001 wonen er 2.188 personen. Deze groei is volledig te verklaren door een tweetal verkavelingsplannen die in de jaren 90 in deze buurt ontwikkeld zijn: Sunvalley en Sunset Heights.

Bewonerssamenstelling

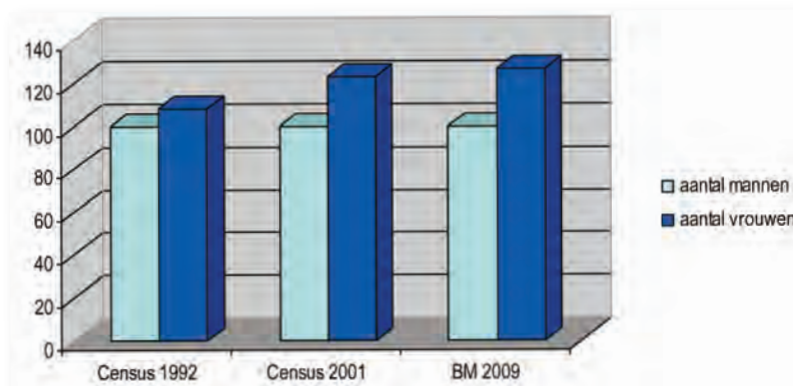
Wereldwijd is sprake van een afname van het aantal personen jonger dan 15 jaar (ontgroening) en toename van het aantal personen boven de 65 jaar (vergrijzing). Rancho laat hierin een afwijkende ontwikkeling zien. Het aantal kinderen en jongeren is redelijk stabiel, en het aantal ouderen is zelf afgenomen de laatste jaren, aldus de cijfers uit de Censusedoelonderzoeken van 1992 en 2001 en de Buurtmonitor 2009 (BM 2009). Waarschijnlijk is deze afwijking te verklaren door de ontwikkelingen die de wijk in de jaren 90 heeft doorgemaakt toen een groot terrein verkaveld werd. Het is aannemelijk dat in de nieuwe aanwas die in Rancho is komen wonen een oververtegenwoordiging zit van personen onder de 65 jaar.

Tabel 1: ontwikkeling relatieve leeftijdsverdeling in Rancho

Behalve een ontwikkeling ten aanzien van leeftijd is er in de bevolking op Curaçao ook sprake van een opvallende ontwikkeling ten aanzien van de verdeling tussen mannen en vrouwen. Er is op Curaçao sprake van een vrouwenoverschot, het aandeel vrouwen is al jarenlang groter dan het aandeel mannen.

Tabel 2: Sexratio (= aantal vrouwen per 100 mannen) in Rancho

In Rancho is dit verschil duidelijk zichtbaar en neemt de afgelopen jaren ook toe. In 1992 was in Rancho 51,9% van de bevolking vrouw, in 2001 is dit percentage gestegen tot 55,2%. In de Buurtmonitor van 2009 blijkt wederom sprake te zijn van een lichte stijging, in dit onderzoek is een percentage vrouwen van 55,9% gemeten.

Ruim $\frac{3}{4}$ van de bevolking van Rancho is op Curaçao geboren. De grootste groep allochtone inwoners van Rancho zijn geboren in Nederland, 8,4% in 2001 en 5,9% in 2009. De tweede grootste groep allochtonen uit Rancho is afkomstig uit Suriname.

Tabel 3: Bevolkingssamenstelling naar geboorteland in Rancho in 2001 en 2009

Het aantal gezinnen met een vrouw aan het hoofd in Rancho is tussen 1992 en 2001 afgenomen. Gemiddeld staat op Curaçao bij 34,7% (in 1992) en 39,6% (in 2001) een vrouw aan het hoofd van het huishouden. In Rancho zijn deze cijfers respectievelijk 35,5% en 31,3%, lager dus dan het eilandelijk gemiddelde. Bovendien is in Rancho sprake van een daling tegenover een stijging op Curaçao. Ook het aantal meergezinshuishoudens is in Rancho tussen 1992 en 2001 sterk afgenomen. In 1992 bestond 14,2% van de huishoudens in Rancho uit meerdere gezinnen, in 2001 is dat slechts bij 3,9% het geval. Eilandelijk is ook sprake van een daling, maar die is minder sterk dan in Rancho het geval is, namelijk van 9,6% naar 8,0%. Het aantal éénpersoonshuishoudens is stabiel in Rancho, bij ongeveer 17% van de huishoudens bestaat het gezin slechts uit één persoon.

Tienermoeders

Jong moeder worden heeft grote consequenties voor het sociaal-economische toekomstperspectief van deze vrouwen, zo blijkt uit een recent door de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg uitgebracht onderzoek¹⁰. Bijna alle jonge tienermoeders stoppen voortijdig met school. Zwanger of met één of meer kleine kinderen is het ontplooiën van een stabiele toekomst met persoonlijke ontwikkelingsmogelijkheden en een onderwijs/arbeids carrière niet gemakkelijk. Bovendien ontstaat vaak een moeilijk te doorbreken vicieuze cirkel, een meisje van wie de moeder tienermoeder is heeft ongeveer achtmaal zoveel kans als elk willekeurig ander meisje om zelf ook tienermoeder te worden. In Rancho is het aantal tienermoeders relatief laag, lager dan het eilandelijke gemiddelde. In 2001 is in Rancho een percentage gemeten van 3,8%, het Curaçaose gemiddelde is in dat jaar 7,3%. In de Buurtmonitor van 2009 lijkt het percentage gestegen, onder de populatie die aan het Buurtmonitor-onderzoek heeft meegedaan is 10,0% voor haar 21e moeder geworden. Het is mogelijk dat het beperkte aantal respondenten in de Buurtmonitor een vertekend beeld laat zien.

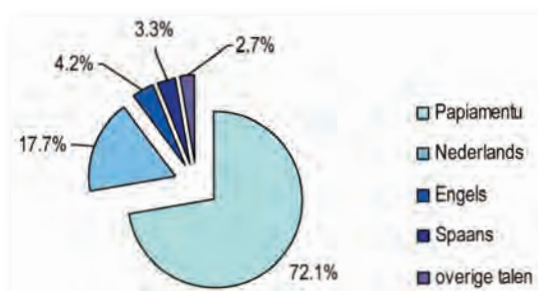
Sociaal-economische situatie

De verkavelingsplannen Sunvalley en Sunset Heights lijken inwoners met een hoger inkomen aangetrokken te hebben. Er is tussen 1992 en 2001 namelijk sprake van een sterke stijging van het gemiddelde huishoudinkomen. In 1992 geldt in Rancho een gemiddeld huishoudinkomen van Naf. 2948, op heel Curaçao geldt dan een gemiddeld huishoudinkomen van Naf. 3451. Het jaar 2001 laat een heel ander beeld zien, in dat jaar hebben de inwoners van Rancho een gemiddeld huishoudinkomen van Naf. 4893, het Curaçaose gemiddelde huishoudinkomen is in dat jaar Naf. 3701. Daarmee is Rancho de wijk op Curaçao die in de periode tussen 1992 en 2001 de sterkste inkomensontwikkeling heeft doorgemaakt. Desalniettemin is er wel sprake van een wezenlijke armoedeproblematiek in Rancho. Bijna 1/3 (32,4%) van alle huishoudens moet rondkomen van een huishoudinkomen onder de Naf. 1500.

Thuis taal

In de meeste gezinnen (72,1%) in Rancho is het Papiamentu de meest gesproken taal.

Tabel 4: Overzicht meestgesproken thuistaal in Rancho in 2001

¹⁰Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (2010), Jong & Moeder; een inventariserend onderzoek naar de situatie van tienermoeders op de Nederlandse Antillen

De tweede taal die het meest gesproken wordt is het Nederlands. In 17,7% van de gezinnen in Rancho is het Nederlands de eerste taal.

Woonwijk te Rancho

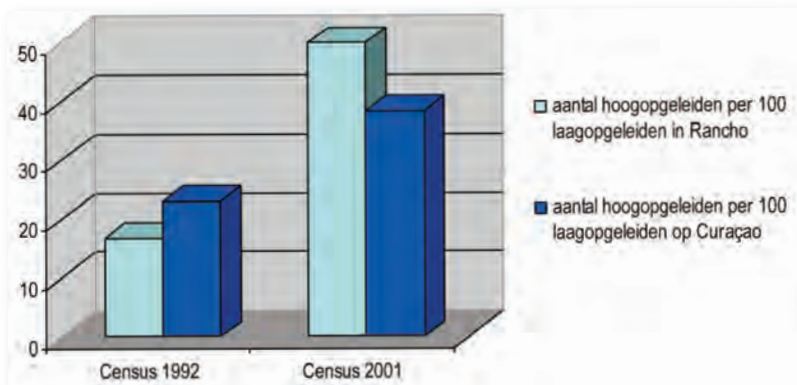
4. Participatie

Maatschappelijke participatie is één van de thema's die gebruikt wordt om de kwaliteit van leven in de wijken te meten. Hierbij gaat het om deelname aan onderwijs, arbeidsmarkt, sport, andere vormen van vrijetijdsbesteding en kerkdiensten.

Onderwijs

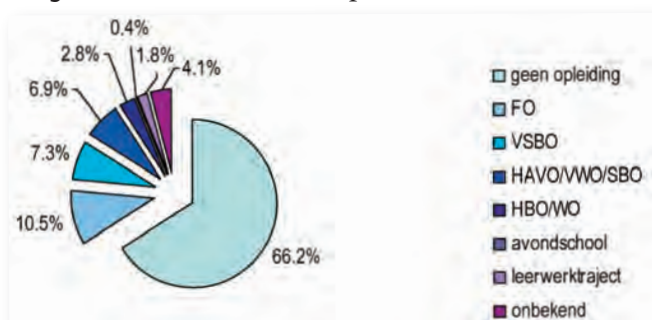
Vergeleken met andere buurten op Curaçao zijn de inwoners van Rancho erg hoog opgeleid. Bijna de helft (48,5%) van de inwoners van Rancho heeft een hogere opleiding (minimaal HAVO of MBO) afgerond. Opvallend is ook dat er sprake is van grootste stijging vergeleken met andere buurten, tussen 1992 en 2001.

Tabel 5: ontwikkeling opleidingsniveau inwoners Rancho in 1992 en, 2001

In de Buurtmonitor 2009 is gevraagd van welke opleidingssituatie sprake is op het moment van interviewen.

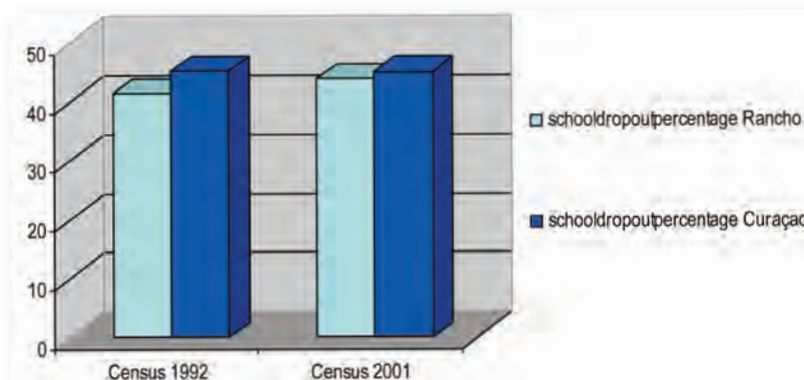
Tabel 6: opleidingssituatie in Rancho op moment van Buurtmonitor 2009

Ongeveer 2/3 van alle respondenten volgt op het moment van afname van de Buurtmonitor geen opleiding.

Over het aantal schooldropouts zijn wel cijfers bekend uit de Censusedsonderzoeken van 1992 en 2001, in de Buurtmonitor is schooldropoutpercentage niet gemeten.

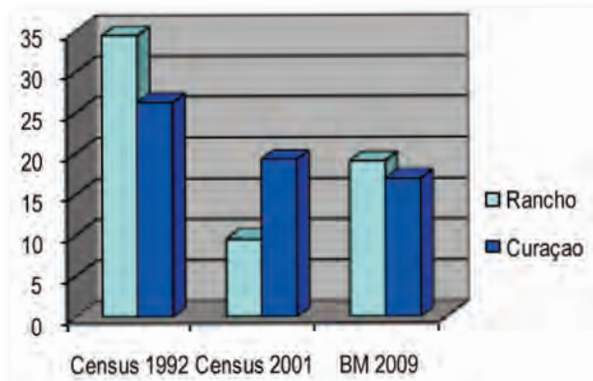
Tabel 7: ontwikkeling schooldrop-outpercentage in Rancho en Curaçao, in 1992 en 2001

Het schooldropoutpercentage van Rancho wijkt nauwelijks af van het Curaçaose gemiddelde. In 1992 verlaat 41,5% het onderwijs zonder schooldiploma, in 2001 is dit percentage lichtelijk gestegen tot 43,9%.

De invoering van het Funderend Onderwijs en de verhoging van de leerplichtige leeftijd van 16 naar 18 jaar heeft er toe bijgedragen dat het aantal jongeren dat op 13, 14 of 15-jarige leeftijd nog steeds in het basisonderwijs zit, de laatste jaren afneemt.

Tabel 8: participatie 13, 14 en 15 jarigen in het basisonderwijs in Rancho en Curaçao in 1992, 2001 en 2009

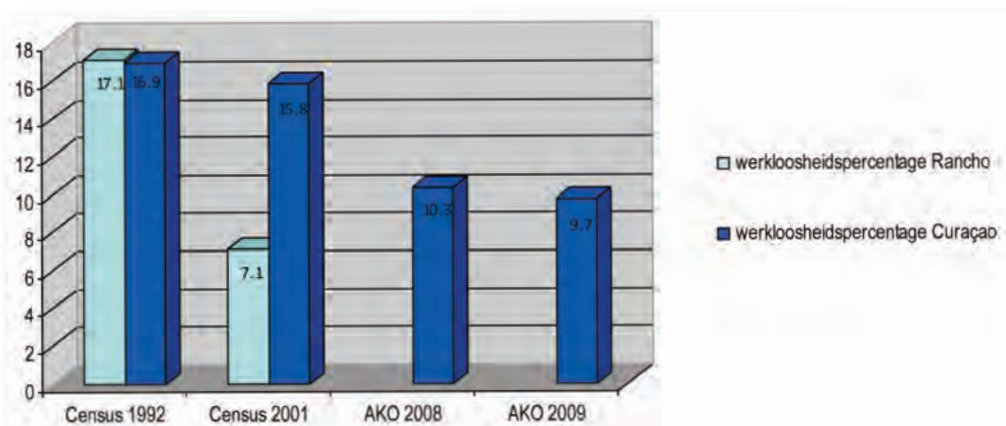
Rancho laat deze afname in grote mate zien. In 2001 is het aantal 13, 14 en 15 jarigen in het basisonderwijs met meer dan de helft afgenomen, een daling van 34,4% naar 9,5%. De Buurtmonitor van 2009 laat ten opzichte van 2001 weer een stijging zien, waar niet direct een duidelijke verklaring voor te geven is. Waarschijnlijk speelt het beperkte aantal respondenten hierbij een rol.

Arbeid

Het werkloosheidscijfer daalt op Curaçao, aldus de cijfers van de door het CBS uitgevoerde Arbeidskrachtenonderzoeken (AKO)¹¹.

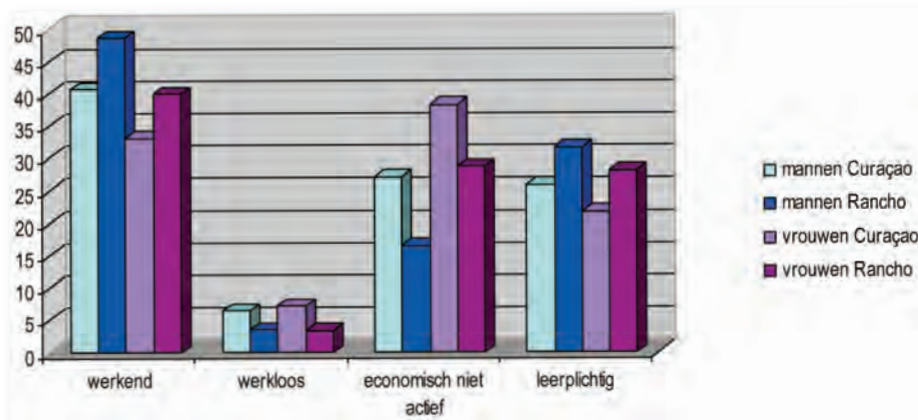
¹¹CBS, Resultaten Arbeidskrachtenonderzoek Curaçao 2008 en 2009

Tabel 9: werkloosheidspercentage in Rancho vergeleken met Curaçao in 1992, 2001, 2008 en 2009

Vergeleken met het Curaçaose gemiddelde doet Rancho het erg goed. In Rancho is het werkloosheidspercentage tussen 1992 en 2001 spectaculair gedaald van 17,1% naar 7,1%.

Tabel 10: economische activiteit mannen en vrouwen in Rancho en Curaçao in 2001

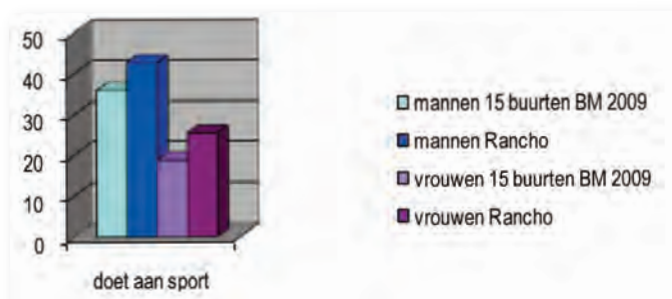

Er vallen een aantal dingen op als de cijfers ten aanzien van economische activiteit van Rancho vergeleken worden met die van Curaçao. Het percentage werkenden en leerplichtigen is hoger in Rancho. Waarschijnlijk is dit verschil te verklaren uit het feit dat er in Rancho een grotere categorie mensen tussen de 15 en 65 woonachtig is dan elders op het eiland, veroorzaakt door de recente grote verkavelingsplannen. De economisch inactieven zijn vooral terug te vinden in de categorie 65-plussers.

Sport

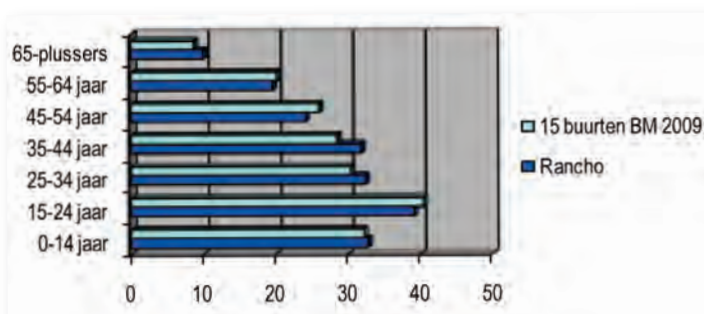
In de Buurtmonitor 2009 is aan de hoofden van huishoudens de vraag gesteld of ze aan sport doen, en zo ja, of ze minimaal éénmaal per week sporten.

Tabel 11: sportdeelname mannen en vrouwen in Rancho en Curaçao, Buurtmonitor 2009

Mannen blijken vaker te sporten dan vrouwen, dat geldt zowel voor Rancho als Curaçao als geheel. Wat opvalt is dat in Rancho zowel de vrouwen als de mannen vaker sporten dan het Curaçaose gemiddelde. Waarschijnlijk heeft dit met de leeftijdsamenstelling van de inwoners te maken. Dat blijkt ook uit de volgende tabel waarin de sportdeelname uitgesplitst naar leeftijd in beeld wordt gebracht. Uit deze tabel blijkt dat in de leeftijdscategorie 25 – 45 jaar meer dan gemiddeld op Curaçao gesport wordt.

Tabel 12: sportdeelname Rancho, uitgesplitst in leeftijd, Buurtmonitor 2009

Vrijtijdsbesteding

Van alle respondenten uit Rancho die aan de Buurtmonitor hebben meegedaan geeft ruim $\frac{3}{4}$ (77,3%) aan wel eens uit te gaan voor plezierige doeleinden. De meeste mensen gaan vaker dan éénmaal per maand uit. Een klein gedeelte (14,9%) van de respondenten uit Rancho zegt vrijwilligerswerk te doen in zijn vrije tijd. Dat is iets hoger dan het eilandelijk gemiddeld van 12,0%. Ruim $\frac{3}{4}$ (76,0%) van de inwoners uit Rancho die aan de Buurtmonitor hebben meegedaan investeren een gedeelte van hun vrije tijd aan hobbies.

Because Entertainment Center aan de Gosieweg

Iglesia Kristu ta salba

Kerk

Hoewel er op Curaçao een groot aantal verschillende geloofsdenominaties actief is op het eiland is het merendeel (80,1% in 2001) op het eiland Rooms Katholiek. In Rancho valt dit percentage een lager uit, namelijk 71%. Daarmee is Rancho de zone met het op één na laagste percentage katholieken. Alleen in de zone Spaanse Water zijn minder katholieken terug te vinden. Dat is niet altijd zo geweest, in 1992 zat Rancho met een percentage van 86% nog boven het eilandelijk gemiddelde (81,3%).

5. Sociaal Kapitaal

Met sociaal kapitaal wordt bedoeld op de sociale netwerken en de wederkerigheid van contacten tussen mensen, vrienden, buren maar ook vreemden, als ook het onderlinge vertrouwen dat daaruit voortvloeit. Eén van de aspecten van sociaal kapitaal is dus het vertrouwen in de mensen in je omgeving. De mate van vertrouwen is o.a. belangrijk voor de capaciteit van een collectiviteit om aan de verbetering van hun eigen leef- en woonklimaat te werken.

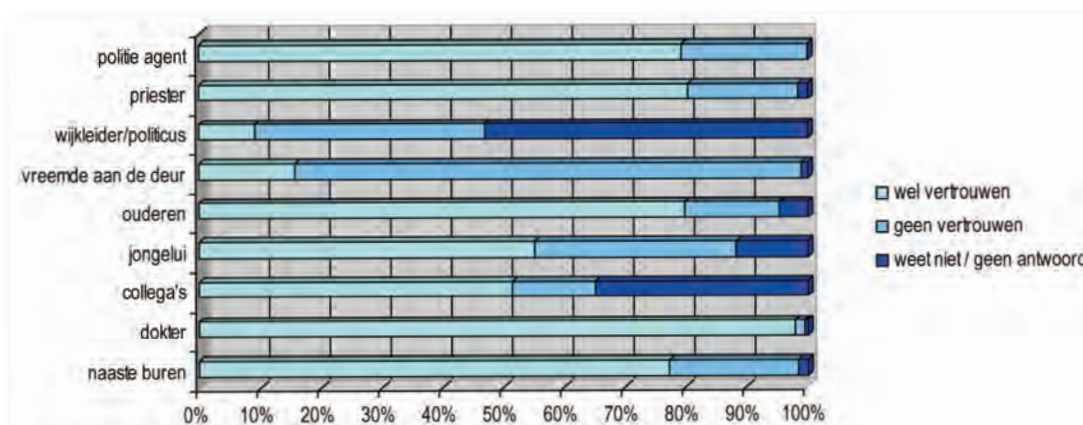
Vertrouwen

Als indicatoren voor dit vertrouwen worden in de buurtmonitor 4 verschillende soorten vertrouwen gemeten:

1. graad van vertrouwen in “voor het individu belangrijke anderen”, oftewel vertrouwen in mensen zoals je naaste buren, je huisarts en je collega's;
2. graad van vertrouwen in “willekeurige anderen”, oftewel vertrouwen in bijvoorbeeld willekeurige jongelui of ouderen in je omgeving;
3. graad van vertrouwen in “vertegenwoordigers van maatschappelijke instituties” die actief zijn in je omgeving, zoals de wijkleiders, politici, religieuze leiders of een politieagent in de wijk;
4. graad van “algehele vertrouwen in anderen”, oftewel de mate van vertrouwen in alle eerder genoemde categorieën van mensen in de omgeving van de respondent.

In de Buurtmonitor 2009 is aan de respondenten (hoofden van huishoudens) gevraagd of ze vertrouwen hebben in de medemens, waarbij de medemens nader is gespecificeerd als naaste buren, dokter, collega's, jongelui in de wijk, oudere mensen in de wijk, een vreemde aan de deur, een wijkleider / politicus, een religieus leider en een politieagent.

Tabel 13: vertrouwen in de medemens in Rancho, Buurtmonitor 2009

Door de meeste inwoners van Rancho wordt de dokter het meest vertrouwd. Naaste buren, ouderen, een priester en politie agent scoren allemaal min of meer gelijk. Ongeveer $\frac{3}{4}$ van de inwoners heeft wel vertrouwen in deze mensen. Het minst vertrouwen hebben de mensen uit Rancho in wijkleiders, een vreemde aan de deur wordt meer vertrouwd dan een politicus.

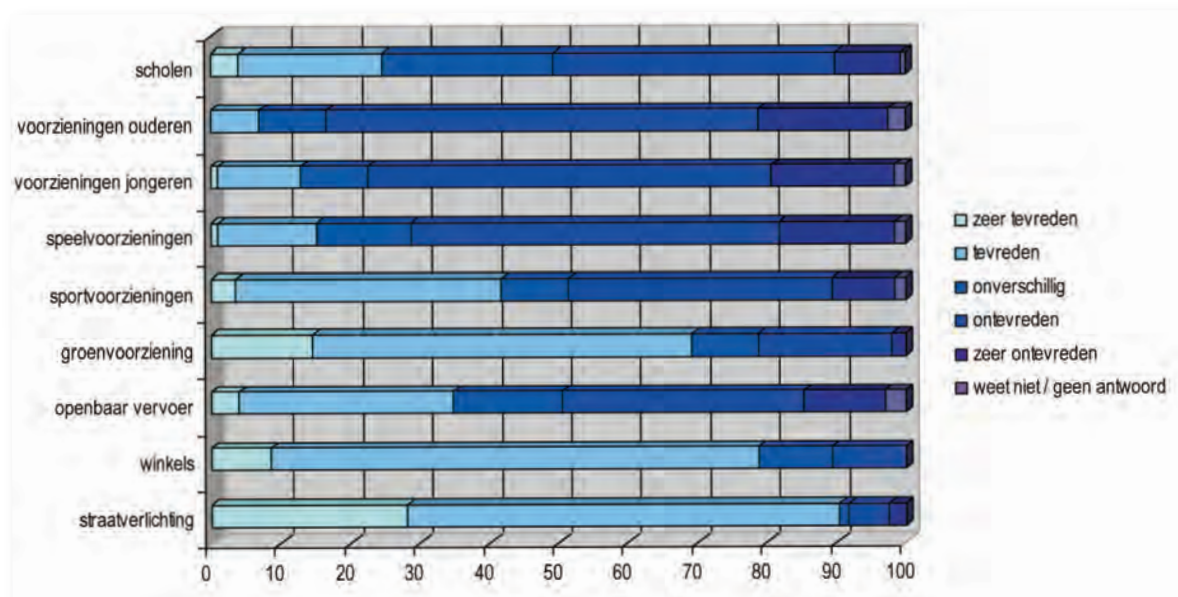

6. Leefbaarheid

Leefbaarheid is de door bewoners ervaren kwaliteit met betrekking tot het wonen, wat bepaald wordt door het aanzicht van de woonomgeving en het gedrag van omwonenden en anderen die in de woonomgeving verkeren. Een schone en veilige wijk, maar bijvoorbeeld ook het investeren in de sociale samenhang en de aanwezigheid van de nodige voorzieningen is hierbij van belang.

Infrastructuur

Tabel 14: tevredenheid infrastructuur en voorzieningen in Rancho Buurtmonitor 2009

Over straatverlichting wordt in Rancho niet of nauwelijks geklaagd, bijna 90% van de bewoners is (heel) tevreden met de straatverlichting. Vooral voorzieningen voor specifieke doelgroepen zoals jongeren, ouderen, speelvoorzieningen en scholen worden sterk gemist.

Kwaliteit huisvesting

Vergeleken met het eilandelijk gemiddelde zijn er in Rancho veel huurwoningen. Gemiddeld is op heel Curaçao in zowel 1992 als in 2001 30,6% van alle woningen een huurwoning. In Rancho ligt dit percentage in 1992 op 28,1% en in 2001 op 19,4%. Het aantal huurwoningen in Rancho is behoorlijk dus gedaald de afgelopen jaren. Opvallend is wel dat de gemiddelde huurprijs die in Rancho voor een huurwoning wordt gevraagd ongeveer 2 maal zo hoog is als het Curacaose gemiddelde. Dat duidt op veel particuliere en niet of nauwelijks sociale woningbouw woningen. In 2001 werd voor een huurwoning in Rancho gemiddeld Naf. 962,-- betaald. Qua oppervlakte zijn in Rancho de huizen gemiddeld wat groter, namelijk 152,1%. Toch wonen er niet meer mensen, net als in de rest van Curaçao bestaat een huishouden gemiddeld uit 3 personen.

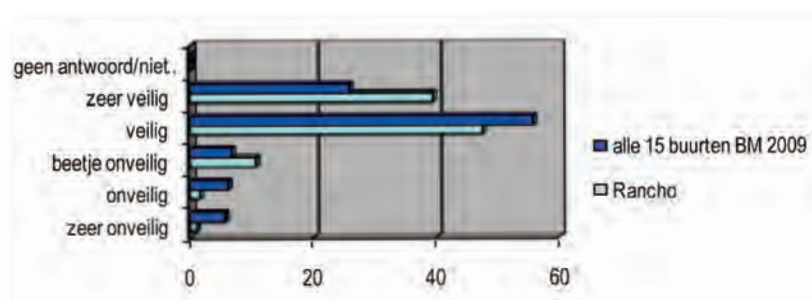

7. Veiligheid

Bij vormen van onveiligheid op wijkniveau wordt gedacht aan zaken als overlast van omwonenden, van groepen hangjongeren, maar ook criminaliteit en vandalisme, verkeeroverlast en overlast van drugsgebruikers. Ook situaties waar dreiging van uit gaat kunnen een gevoel van onveiligheid bij wijkbewoners teweeg brengen, zoals bijvoorbeeld weinig verlichting of groepen jongeren die samenscholen.

In de Buurtmonitor 2009 is mensen gevraagd hoe veilig ze zich voelen op de plek waar ze wonen.

Tabel 15: veiligheidsbeleving bewoners Rancho en Curaçao, Buurtmonitor 2009

In Rancho voelen de meesten zich erg veilig. Bijna 40% van de respondenten uit de Buurtmonitor 2009 zegt zich zelf veilig te voelen op hun woonplek. In totaal voelt 86.9% van alle respondenten zich veilig tot zeer veilig. Dat is hoger dan gemiddeld in alle 15 buurten van de Buurtmonitor. Gemiddeld voelt 81,5% zich (zeer)veilig.

Koko Loko

8. Gezondheid

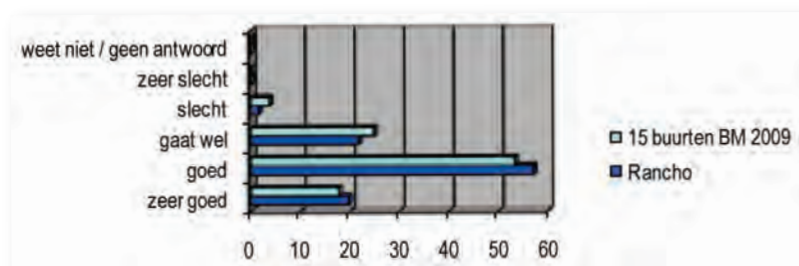
De “gezonde wijken” benadering is gebaseerd op de gedachte dat actieve deelname van de mensen waar het om draait, bijdraagt aan hun persoonlijke ontwikkeling en aan het versterken van beoordeling- en beslissingsvermogens. In achterstandswijken is in het algemeen meer sprake van gemeenschapszin, hetgeen een goede mogelijkheid biedt de sociale norm positief te beïnvloeden.

Gezondheidsverschillen hebben volgens de literatuur te maken met de sociaal-economische positie van mensen, met hun gezondheidscultuur, hun huisvestingssituatie, hun opleidingsniveau en met het wel of niet hebben van werk. Deze verschillende factoren beïnvloeden elkaar, maar het is moeilijk weetschappelijke bewijzen te vinden voor welke invloedsfactoren het meest van belang zijn.

Gezondheidsbeleving

In de Buurtmonitor 2009 is aan de hoofden van huishoudens gevraagd hoe ze hun eigen gezondheid beleven.

Tabel 16: Gezondheidsbeleving bewoners Rancho en Curaçao, Buurtmonitor 2009

De inwoners van Rancho beoordelen hun gezondheid wat positiever dan in de andere buurten die in de Buurtmonitor zijn onderzocht. Ruim $\frac{3}{4}$ (76,8%) van de respondenten uit Rancho stelt over een goede tot zeer goede gezondheid te beschikken. Gemiddeld genomen geldt voor de totale Buurtmonitor een percentage van 70.9%.

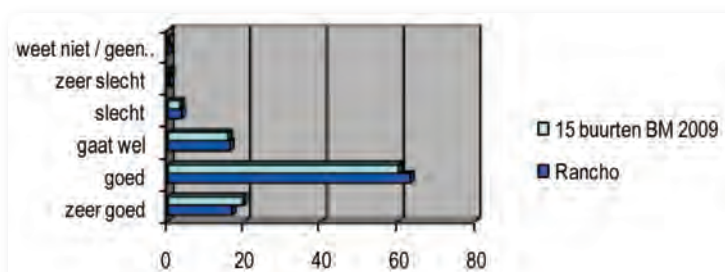

Vos Dental Lab aan de Gosieweg

Leefstijl

Iemands leefstijl is mede bepalend voor zijn of haar gezondheid. Eet- en drinkgewoonten en rookgedrag zijn indicatoren voor een meer of minder gezonde leefstijl. De inwoners van Rancho vinden zelf dat ze behoorlijk gezond eten. Vergelijkbaar met de rest van de buurten uit de Buurtmonitor vindt ruim $\frac{3}{4}$ (79,8%) dat ze vrijgezonder tot heel gezond eten. Behalve een algemene mening over de mate van gezond eten is ook meer gedetailleerd gekeken naar wat gezond eten concreet inhoudt.

Tabel 17: Beleving mate van gezond eten bewoners Rancho en Curaçao, Buurtmonitor 2009

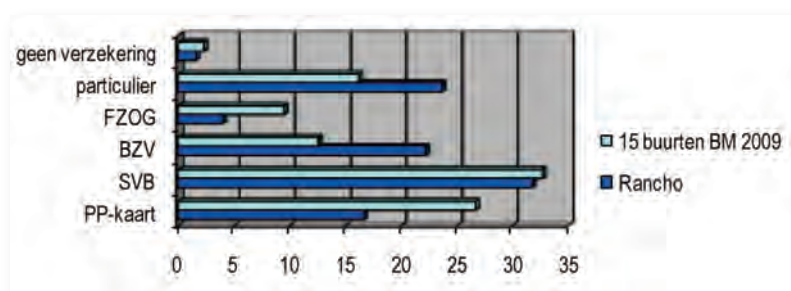
Van alle hoofden van huishoudens die aan de Buurtmonitor hebben meegedaan zegt 58,1% dat ze elke dag groente eten, 89,4% geeft aan elke dag te ontbijten. Dat is gezonder gedrag dan in alle 14 wijken, die aan de buurtmonitor hebben meegedaan, gezamenlijk is gemeten, namelijk respectievelijk 45,5% eet elke dag groente en 86,2% ontbijt elke dag.

Tot slot is ook naar rookgedrag gekeken in de Buurtmonitor. Ruim 1 op de 10 (10,6%) hoofden van huishoudens in Rancho blijkt te roken. Dat is minder dan in de andere buurten van de Buurtmonitor. Behalve dat er minder rokers zijn wordt er door de rokers ook minder gerookt. Van alle rokers rookt 14,3% een pakje of meer per dag.

Ziektekostenverzekering

Rancho laat een wat afwijkend beeld zien voor wat betreft ziektekostenverzekering, ten opzicht van de andere buurten uit de Buurtmonitor. Er is een relatief groot gedeelte particulier verzekerd te zijn. Ook is het aantal BZV-verzekerden aanmerkelijk hoger.

Tabel 18: Overzicht type ziektekostenverzekering bewoners Rancho en Curaçao, Buurtmonitor 2009

9. Sociale kaart

Voor een beschrijving van dit onderdeel is gekeken naar de voorzieningen op wijkniveau, waaronder openbaar vervoer, maar ook de aanwezigheid van verschillende voorzieningen zoals een medisch centrum, bibliotheek, sportfaciliteiten, scholen, winkelveorzieningen, etc.

Rancho heeft een snelle ontwikkeling doorgemaakt. Pas in 1970 werden de aanwezige woningen aangesloten op de waterleiding en elektra. Begin jaren 90 zijn twee particuliere verkavelingsplannen gestart die van grote invloed zijn geweest op de wijk: Sunvalley en Sunset Heights. Sinds 2005 is er straatverlichting gerealiseerd. Mede als gevolg van het feit dat Rancho grotendeels een heel nieuwe buurt is, zijn er geen of nauwelijks buurtvoorzieningen aanwezig.

Voorzieningen

Voor een beschrijving van dit onderdeel is gekeken naar de voorzieningen op wijkniveau, waaronder openbaar vervoer, maar ook de aanwezigheid van verschillende voorzieningen zoals een medisch centrum, sportfaciliteiten, scholen, winkelvoorzieningen, etc..

Tabel 19: overzicht voorzieningen in Rancho

type voorziening	situatie omschrijving
Transport	Het openbaar vervoer wordt door de buurtbewoners als matig ervaren.
Winkels en bedrijven	De meeste bewoners van Rancho maken gebruik van de concentratie aan detailhandelzaken die aan de Gosieweg is te vinden. Daarnaast zijn in de wijk zelf, aan de rand van Rancho, twee supermarkten te vinden, Sun Valley Minimarket en Hao Feng Minimarket. Er is eveneens een carwash gevestigd, Sun Valley Car Wash.
Restaurant / bar	Aan de rand van Rancho, is in het nieuwe verkavelingsplan Sunvalley een tweetal restaurants (Sun Valley Restaurant en Hao Feng Restaruant) en Stanley's Pool Corner Bar & Restaurant te vinden.
Medisch	In Rancho zelf zijn geen medische voorzieningen, aan de rand van Rancho, aan de Gosieweg is wel een tandartsenpraktijk gevestigd: Vos Dental Lab. Voor overige medische voorzieningen is Rancho aangewezen op Brievengat.
Kerk	Rancho heeft een particulier kerkhof van de familie de Windt. Dit kerkhof is ommuurd en heeft enkele grafkelders. Rancho heeft één evangelische kerk: Iglesia Kristu ta Salba, gevestigd in het voormalige plantagegebied "Zee en Landzicht". Voor overige religieuze voorziening is Rancho aangewezen op Brievengat.

Tasa Restaurant Don Quijote

Sociale Kaart

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van organisaties en instellingen die in Rancho gevestigd zijn. De organisaties worden geordend in 5 categorieën: wonen, werken, weten, welzijn en zorg.

Tabel 20: overzicht Sociale Kaart in Rancho

Categorie	Omschrijving	Informatie
Werken	naam organisatie adres organisatie tel. organisatie contactpersoon omschrijving	Kas di Bario Brievengat (voormalig Ban Bario Bèk) Kaya John Monsanto z/n 7367500 Vestiging van de Dienst Werk en Inkomen voor een aantal zones, waaronder Rancho
Weten	naam organisatie adres organisatie tel. organisatie contactpersoon omschrijving	De Driewieler Sun Valley naast kavel 27 7384606 Voorziening voor voorschoolse opvang voor 0 - 4 jarigen
Zorg	naam organisatie adres organisatie tel. organisatie contactpersoon omschrijving	Kas di Sosiedat Commandeursweg Bejaarden- en verzorgingstehuis voor ouderen en hulpbehoevenden.

Radio Krioyo

10. Wijkontwikkelingen

Actuele ontwikkelingen

In de zone Rancho is geen buurtorganisatie of bewonersinitiatief actief. Evenmin worden er door de overheid specifieke activiteiten ontplooid en/of werk-zaamheden uitgevoerd ten bate van de ontwikkeling van de wijk. Ondanks het gebrek aan buurtvoorzieningen staat Rancho niet bekend als een slechte buurt met een hoge concentratie van sociale problemen. De overlast van drugsverslaafden / cholers is minimaal, er is geen sprake van buitensporige criminaliteit of vandalisme. De politie wordt zelden ingeschakeld door de bewoners. Rancho wordt ervaren als een hele rustige buurt.

Problemen / behoeftes

De inventarisatie van problemen en behoeftes van Rancho zijn verzameld vanuit een observatie onderzoek in de buurt ten behoeve van het opstellen van de sociale kaart. De bevindingen zijn besproken met een sleutelinformant, mevrouw Mercedes Michiel.

- Er zijn geen (adequate) sport-, recreatieve of buurtfaciliteiten aanwezig in de wijk.
- Een door Andrew Jones en Hensley Meulens aangelegd honkbalveld heeft een opknappbeurt nodig voor het gebruikt zou kunnen worden voor kinderen en jongeren. Het initiatief hiertoe is inmiddels genomen door enkele buurtbewoners.
- Het ontbreekt aan een structureel activiteitenaanbod en adequate voorzieningen voor kinderen en jongeren.
- Enkele buurtbewoners stellen een goedkope oplossing voor een jongeren faciliteit voor, in de zin van een grote lange container die als buurthuis wordt verbouwd en ingericht.
- Er zijn geen scholen.
- Op sommige plekken is gebrek aan straatverlichting.
- Jongeren trekken weg uit de buurt, hun vertrek verzwakt de sociaal-economische situatie van de buurt.
- De buurtbewoners ervaren een gemis aan kerken en/of andere religieuze centrale ontmoetingsplaatsen.
- Er zijn veel onverharde wegen in de buurt die de bewoners graag geasfalteerd zouden zien.

Helden / Baluartenan

Door de buurtbewoners is één persoon als baluarte aangeduid: Sra. Mercedes Michiel. Zij woont al van oudsher in de buurt en is een grote kenner van de historie en cultuur van Rancho. Zij heeft aan dit buurtprofiel haar medewerking verleend als sleutelinformant.

In het kader van de nieuwe input integrale wijkaanpak zijn in 2011 2 projecten tot uitvoering gebracht: op 29 maart is de duimdropcontainer bij Sentro di Barrio Montaña te Montaña Rey feestelijk geopend. Daarnaast is een handboek overhandigd, over hoe de • De

Bijlage 1: Profiel van zone Rancho

	Curaçao 1992 Census CBS	Curaçao 2001 Census CBS	Rancho 1992 Census CBS	Rancho 2001 Census CBS	Rancho 2009 Buurt- monitor
Bevolking	144097	130627	718	2188	
Sexratio *	111	116	108	123	127
Jongeren % (0-14 jaar)	25,9	23,6	25	30	19
Personen % (15-65 jaar)	66	65,6	68	65	72,6
Ouderen % (65-plussers)	8,1	10,8	7	5	8,4
Katholieken %	79	72	86	71	
Onkerkelijk %	5,1	4,6	1,4	2,5	
Papiamentstalige Huishoudens %	83,3	80,8	92	72	
Allochtonen %	12,5	15,8	9,5	21,6	20,4
Vertrekplannen %		6,2	16,0	7,5	
Tiernermoeders (15-19jr) %	7,0	7,3	8,0	3,8	10,0
Schoolparticipatie 15-19 jaar %	72,5	81,5	70,8	79,6	
Schoolparticipatie 0-3 jaar	35,2	42,4	47,9	58,0	
13-14-15 jaar op basisschool %	26,2	19,2	34,4	9,5	19,0
Hoog opgeleiden/100 laag opgeleiden **	23,1	38,3	16,8	94,3	
Dropout %	45,3	45,2	41,5	43,0	
Analfabeten %	3,9	3,6	9,0	2,3	
Schoolbussers %	11,4	12,4	2,7	4,9	
Gem. Inkomen werkende	2273	2646	1954	3522	
Gem. Huishoudinkomen	3451	3701	2948	4893	
Werkloos %	16,9	15,8	17,1	7,1	
Jeugdwerkloosheid %	32,7	33,7	24,1	43,4	
Langdurig werkloos %		49,1		42,5	
Economische afhankelijkheid	179	182	197	128	

* Aantal vrouwen op 100 mannen

** Aantal hoog opgeleiden personen per 100 laag opgeleide personen

Bijlage 2: Geraadpleegde informanten

Dit buurtprofiel is tot stand gekomen dankzij de inzet en waardevolle bijdrage van velen. Speciale dank gaat uit naar de wijkvertegenwoordigers en alle bewoners die tijdens verschillende bijeenkomsten zeer veel informatie hebben aangeleverd:

- Alle betrokken bewoners van Rancho
- Sra. Mercedes Michiel

Bijlage 3: Literatuurlijst

Brenneker, P. (1969-1975) *Sambumbu: volkskunde van Curaçao, Aruba en Bonaire*. Curaçao 1969-1975, Volume 1-10

Centraal Bureau voor de Statistiek (2002), *Censusatlas 2001*, Curacao, Nederlandse Antillen

Centraal Bureau voor de Statistiek (2003), *Leefsituatie in enkele achterstandsbuurtten van Curacao. Historische achtergronden en statistische feiten*, Curaçao.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2010), *Resultaten Arbeidskrachten-onderzoek Curacao 2009*, Curacao

Dienst Cultuur en Educatie (1994), *Nieuw beleid: Project wijkbeheer en vernieuwing*, Curacao

Dienst Cultuur en Educatie (2000), *Samenwerken aan Integrale Wijkaanpak*, Curaçao

Directie Cultureel Educatieve Zaken (KEZ) / Eilandgebied Curaçao (1996) *Cultureel Educatief Wijkbeleid Curacao 1997-2000*, Curacao

Grupo di trabou IPK/ UNA (1993), *Kultura, base pa desaroyo propio di Korsou. Nota di diskushon pa e seminario 20-21 di mart 1993*, Curaçao

Kultura propio (1996), *Barionan, base pa un nashon*, Curaçao

Leue, H. (1993), *Hende ta sostenè lok'e e mes a yuda krea!*, Curaçao

Makdoembaks, N. (2008), *Goelag in de Indische Archipel. Joden en Stakers in 1942 staatsvijanden van bezet Koninkrijk der Nederlanden, Het Tribunaal Mission: VI* (www.het-tribunaal.nl). Nederland

Martina, C. (1995), *Buurtcentrum een van de mechanismen voor de ontwikkeling van de buurtbewoners*, Curaçao

Wallée, M. (2010), *Mapa Kultural di Korsou*, Het Startbureau Foundation, Curaçao

Colofon

Buurtprofiel Rancho

Teksten:

Indigo Blue consult

In opdracht van:

Ministerie SOAW

Foto's:

Tysa Photography

Grafische vormgeving:

Ariadne Faries

Print/Distributie:

Ministerie SOAW

Informatie:

Ministerie SOAW

Sector Familie en Jeugd

Apna gebouw 5e verdieping

Tel: 466 93 43

MINISTERIE VAN
**SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID
EN WELZIJN**